

Szkoła Podstawowa nr 10

im. Stefana Żeromskiego

w Koszalinie

75 - 567 Koszalin ul. Chopina 42

tel. (094) 340-20-36, 342-56-31; fax. 342-79-96

PROGRAM PROFILAKTYKI

Program opracowały: mgr Iwona Bielicka, mgr Jolanta Drzewiecka.

Program pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 25.05.2009 r., a przyjęty do realizacji uchwałą Rady Rodziców w dniu 27.05.2009 r.

SPIS TREŚCI

I.	PODSTAWOWE AKTY PRAWNE.....	3
II.	WSTĘP.....	4
III.	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW – DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO	4
IV.	CELE PROGRAMU	5
V.	FORMY REALIZACJI PROGRAMU	6
VI.	SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU	7
VII.	TREŚCI PROGRAMU – STRATEGIA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH.....	8
VIII.	EWALUACJA.....	13

I. PODSTAWOWE AKTY PRAWNE

- ◆ Konwencja o Prawach Dziecka Narodów Zjednoczonych z dn. 20 listopada 1989 r.
- ◆ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r, (art. 48, 53, 70)
- ◆ Ustawa o systemie oświaty z dn. 7 września 1991 r. (art.. 1, 5, 33, 34a, 40)
- ◆ Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (art. 6)
- ◆ Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
- ◆ Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r.
- ◆ Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.
- ◆ Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.
- ◆ Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.
- ◆ Rozporządzenie MEN z dn. 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego
- ◆ Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych
- ◆ Rządowy program na lata 2008 – 2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

Dokumenty wewnętrzne szkoły:

- ◆ Statut Szkoły Podstawowej nr 10 im. St. Żeromskiego
- ◆ Szkolny System Oceniania (załącznik do statutu)
- ◆ Przedmiotowe Systemy Oceniania
- ◆ Szkolny Zestaw Programów Nauczania
- ◆ Program Wychowawczy Szkoły

II. WSTĘP

Kształtowanie zdrowej, odpowiedzialnej za siebie oraz przeciwstawiającej się negatywnym zjawiskom jednostki jest jednym z podstawowych zadań szkoły. Realizując je musimy zapewnić uczniom odpowiednie warunki funkcjonowania i rozwoju, a także wyposażyć ich w pożądane umiejętności społeczne i psychologiczne. Profilaktyka szkolna jest ogółem działań chroniących dzieci, młodzież przed zakłóceniami w rozwoju oraz działań interwencyjnych, podejmowanych w sytuacji pojawiających się zagrożeń. **Głównym celem profilaktyki** prowadzonej w szkole **jest przeciwdziałanie zagrożeniom**, zatem działania profilaktyczne powinny być nakierowane na osłabienie czynników ryzyka, sprzyjających podejmowaniu zachowań ryzykownych oraz na wzmocnieniu czynników chroniących.

Szkolny Program Profilaktyki:

- obejmuje wszystkie cele, treści i działania o charakterze profilaktycznym,
- opiera się na obowiązujących aktach prawnych
- jest spójny ze Statutem Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczym, Szkolnym Systemem Oceniania, Szkolnym Zestawem Programów Nauczania,
- uwzględnia możliwości rozwojowe i potrzeby uczniów oraz środowiska szkolnego,
- jest dostępny dla całej społeczności szkolnej,
- podlega rocznej ewaluacji i weryfikacji.

Zadania profilaktyczne realizowane są na dwóch etapach edukacyjnych:

I etap, obejmuje klasy I-III - edukacja wczesnoszkolna

II etap, obejmuje klasy IV-VI.

III. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW-DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO.

Tworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki wymaga określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych działań. Diagnoza problemów wychowawczych w szkole została przeprowadzona przez:

- 1) ewaluację poprzednich programów profilaktycznych
- 2) analizę sytuacji wychowawczej szkoły dokonanej w roku szkolnym 2008/2009, którą zrealizowano poprzez:

- analizę dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne, dzienniki pedagoga, zeszyty pochwał i uwag, wnioski z prac Rady Pedagogicznej),
- ankietowanie wszystkich grup społeczności szkolnej (uczniowie, rodzice, pracownicy szkoły),
- analizę opinii społeczności szkolnej,
- obserwacje,
- wywiady przeprowadzone przez nauczycieli i pedagoga.

Z przeprowadzonej diagnozy zagrożeń wynika, że obszarami, które szczególnie należy objąć działaniami profilaktycznymi są:

- 1) **zachowania ryzykowne** – agresja werbalna i fizyczna w relacjach uczeń-uczeń
- 2) **bezpieczeństwo w szkole** – szczególnie w miejscach wskazanych przez społeczność szkolną, jako najmniej bezpieczne,
- 3) **działalność uczniów będącą alternatywą dla zachowań ryzykownych** – zwiększenie ilości i oferty zajęć sportowych oraz częstsze organizowanie uczestnictwa uczniów w imprezach i przedsięwzięciach kulturalnych.

IV. CELE PROGRAMU

Cele Programu Profilaktycznego sformułowano na podstawie wniosków z diagnozy zagrożeń oraz zadań szkoły w obszarze profilaktyki, które określone są w obowiązujących aktach prawnych i dokumentach szkolnych.

Cele główne:

- prowadzenie działań w kierunku **zapewnienia uczniom poczucia bezpieczeństwa i przyjaznej atmosfery w szkole,**
- **wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa** w szkole, w ruchu drogowym, w kontaktach z innymi, w czasie zabaw i w domu,
- **promowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia** poprzez kształtowanie pożądanych nawyków zdrowotnych i dostarczanie wiedzy na temat skutków zachowań ryzykownych (nikotynizm, narkomania, alkoholizm, przemoc, uzależnienie od komputera),
- **eliminowanie przejawów agresji fizycznej i werbalnej, aktów przemocy,** podnoszenie kultury języka
- **zwiększenie kompetencji społecznych i emocjonalnych uczniów** poprzez zapoznanie ze sposobami budowania pozytywnego obrazu siebie, kontaktów z innymi, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z przejawami przemocy i kształtowanie postaw asertywnych,

- promowanie i **podejmowanie pozytywnych działań, będących alternatywą dla zachowań** ryzykownych i prowadzących do zaspokajania potrzeby sukcesu, satysfakcji, przynależności (sport, aktywne formy wypoczynku, rozwój zainteresowań, organizacja czasu wolnego).

V. FORMY REALIZACJI PROGRAMU

Oddziaływania wychowawczo – profilaktyczne prowadzone będą w ramach:

- zajęć lekcyjnych
- zajęć pozalekcyjnych (kół zainteresowań, zespołów)
- warsztatów
- prelekcji, spektakli z osobami reprezentującymi instytucje pozaszkolne w ramach edukacji prozdrowotnej i bezpieczeństwa
- projekcji filmowych
- inscenizacji szkolnych
- gazetek profilaktycznych, wystaw
- akcji szkolnych (np. Szkolny Dzień Zdrowia)
- uroczystości szkolnych, apeli, imprez
- wycieczek, wyjść (teatr, kino, wystawy)
- konkursów, przeglądów
- happeningów
- imprez lokalnych
- wywiadówek profilaktycznych, pedagogizacji rodziców podczas zebrań
- indywidualnych rozmów profilaktycznych z uczniami i rodzicami
- udziału w akcjach ogólnokrajowych
- współpracy z instytucjami wspomagającymi (Miejsca Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Ośrodek Wspierania Rodziny, Komenda Miejska Policji i inne).

VI. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Sformułowane cele programu stanowią podstawę dla wyodrębnienia następujących **bloków tematycznych**:

- 1) Edukacja i profilaktyka zdrowotna (higiena, profilaktyka chorób, odżywianie, zdrowie psychiczne, aktywność fizyczna).
- 2) Bezpieczeństwo uczniów w szkole, w ruchu drogowym, w kontaktach z innymi, w czasie zabaw, w domu.
- 3) Przeciwdziałanie agresji fizycznej i werbalnej, przemocy w szkole.
- 4) Profilaktyka zachowań ryzykownych.

Biorąc pod uwagę **kryterium stopnia zagrożenia**, działania profilaktyczne będą prowadzone na dwóch poziomach:

Poziom I – Profilaktyka pierwszorzędowa – skierowana do całej społeczności uczniowskiej, obejmująca promocję zdrowia, bezpieczeństwo, zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi.

Realizowana jest głównie na terenie szkoły przez nauczycieli, pedagoga, innych pracowników szkoły i rodziców.

Poziom II – profilaktyka drugorzędowa – skierowana do grupy uczniów o podwyższonym ryzyku dysfunkcyjności w celu jego redukcji. Realizowana jest przez pedagoga oraz specjalistów współpracujących ze szkołą.

Na wyżej wymienionych poziomach profilaktyki znajdują zastosowanie trzy podstawowe **strategie profilaktyczne**:

- 1) **Strategie informacyjne** – których celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych.
- 2) **Strategie edukacyjne** – których celem jest rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych.
- 3) **Strategie alternatyw** – których celem jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (sukcesu, przynależności) oraz osiąganie satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną.

VII. TREŚCI PROGRAMU – STRATEGIA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

PROFILAKTYKA PIERWSZORZĘDOWA

Zakłada się realizację celów programu w czterech blokach tematycznych. Poniższa tabela zawiera formy realizacji zadań w każdym z obszarów i osoby odpowiedzialne za ich wykonanie.

1. Edukacja i profilaktyka zdrowotna:

- Higiena osobista
- Profilaktyka chorób
- Odżywianie
- Zdrowie psychiczne
- Aktywność fizyczna

Formy realizacji poszczególnych zadań	Odpowiedzialni
<ul style="list-style-type: none">• Zajęcia profilaktyczne w klasach w ramach lekcji wychowawczych, przyrody i zajęć zintegrowanych.	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów
<ul style="list-style-type: none">• Spotkania, pogadanki z pielęgniarką szkolną nt. higieny osobistej, odżywiania i profilaktyki chorób.	Pielęgniarka, wychowawcy
<ul style="list-style-type: none">• Zabiegi fluoryzacji zębów.• Badania uczniów w ramach bilansu zdrowia.	Pielęgniarka
<ul style="list-style-type: none">• Udział uczniów w akcjach i programach szkolnych, klasowych i pozaszkolnych związanych z tematyką (np. Szkolny Dzień Zdrowia).	Pedagog, wychowawcy, pielęgniarka
<ul style="list-style-type: none">• Uczestnictwo uczniów w konkursach wiedzy, twórczości dziecięcej na tematy dotyczące zdrowia.	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów
<ul style="list-style-type: none">• Warsztaty z uczniami dotyczące budowania pozytywnego obrazu, własnej osoby jako podstawa zdrowia psychicznego.	Pedagog, specjaliści z MPP-P

<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie do podejmowania aktywności fizycznej – imprezy sportowo-turystyczne w ramach Uczniowskiego Klubu Sportowego, zajęcia SKS – koło taneczne. • Nauka w klasach I-III zasad udzielania pierwszej pomocy – „Ratujemy i uczymy ratować”. • Nauka w klasach IV – VI zasad udzielania pierwszej pomocy. • Organizowanie spotkań rodziców ze specjalistami nt. problemów rozwojowych i zdrowotnych. 	<p>Nauczyciele wychowania fizycznego</p> <p>D.Kościuszko-Cienkowska J.Terlecka, A.Bernecka</p> <p>Opiekun szkolnego koła PCK</p> <p>Pedagog, pielęgniarka, wychowawcy</p>
---	---

2. Bezpieczeństwo uczniów:

- w szkole
- w ruchu drogowym
- w kontaktach z innymi
- w czasie zabaw
- w domu

Formy realizacji poszczególnych zadań.	Odpowiedzialni
<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, zajęcia podczas lekcji wychowawczych nt. „Dbam o bezpieczeństwo własne i innych”. • Wdrażanie szkolnych regulaminów: - bezpiecznego zachowania się podczas przerw - wycieczek i wyjść poza szkolnych • Pełnienie dyżurów przez nauczycieli na korytarzach szkolnych ze zwróceniem szczególnej uwagi na miejsca wskazane przez uczniów jako najmniej bezpieczne. • Prezentacje w klasach filmów nt. bezpieczeństwa dzieci („Strzeż się nieznajomych”, „Bezpieczeństwo dziecka”). • Spotkania uczniów ze stróżami porządku publicznego – policja, straż miejska. • Udział szkoły w programie policji zachodniopomorskiej pn. „Przyjaciele Gryfusia”. 	<p>Wychowawcy</p> <p>Personel szkoły</p> <p>Nauczyciele</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Pedagog</p> <p>Wychowawcy kl.I, funkcjonariusze policji</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Długofalowy konkurs o ruchu drogowym do klasy II „Jesteśmy bezpieczni”. • Realizacja inicjatywy „Tydzień Praw Dziecka” – edukacja uczniów w zakresie przestrzegania praw dziecka i człowieka. • Organizacja działań pn. „Bezpieczne ferie zimowe”, „Bezpieczne wakacje”- zajęcia z uczniami spotkania z przedstawicielami instytucji pomocowych, konkursy, wystawy. 	<p>Pedagog, wychowawcy</p> <p>Pedagog, wychowawcy</p>
---	---

3. Przeciwdziałanie agresji fizycznej, werbalnej i przemocy w szkole.

Formy realizacji poszczególnych zadań.	Odpowiedzialni
<ul style="list-style-type: none"> • Udział szkoły w ogólnopolskiej kampanii „Szkoła bez przemocy”. 	Pedagog, wychowawcy
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie „Kodeksu Szkoły bez przemocy”. 	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów
<ul style="list-style-type: none"> • „Tydzień życzliwości – działania zapobiegające agresji: zajęcia edukacyjne, konkursy, spotkania ze specjalistami. 	Pedagog, wychowawcy
<ul style="list-style-type: none"> • Wulgaryzmy, agresja, przemoc, a ocena z zachowania-pogadanki na koniec I i II sem. 	Wychowawcy
<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie uczniów i rodziców z aspektami odpowiedzialności prawnej nieletnich – spotkania z funkcjonariuszami porządku publicznego. 	Pedagog
<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja warsztatów podnoszących kompetencje uczniów w zakresie komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania konfliktów i zachowania się w sytuacji przemocy. 	Pedagog, psychologowie, socjoterapeuci
<ul style="list-style-type: none"> • Indywidualizacja pracy z uczniem agresywnym – zajęcia indywidualne z pedagogiem, wychowawcami, zawieranie kontraktów. 	Pedagog, wychowawcy
<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z rodzicami uczniów przejawiających zachowania agresywne – wspólne ustalenie frontu wychowawczego, porady z zakresu strategii działań wychowawczych w 	Wychowawcy, pedagog

<p>rodzynie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja doskonalenia nauczycieli w zakresie komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania konfliktów i metod pracy z uczniami sprawiającymi trudności wychowawcze- warsztaty i inne formy doskonalenia nauczycieli. • Pedagogizacja rodziców – uświadamianie skutków zachowań agresywnych u dzieci dla ich prawidłowego funkcjonowania (rozmowy z rodzicami, prelekcje, kontrakty). • Wspomaganie nauczycieli przy realizacji treści programowych przez gromadzenie i udostępnienie fachowych materiałów i publikacji dotyczących profilaktyki. • Diagnozowanie samopoczucia uczniów w klasie i w szkole – rozpoznawanie przyczyn aktów agresji. • Prowadzenie działań wychowawczych eliminujących zachowania agresywne – chwalenie, nagradzanie uczniów mniej zdolnych, angażowanie uczniów – agresorów w życie klasy i szkoły. 	<p>Dyrekcja, pedagog</p> <p>Wychowawcy, pedagog, specjaliści</p> <p>Pedagog</p> <p>Wychowawcy, pedagog</p> <p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciele przedmiotów</p>
---	--

4. Profilaktyka uzależnień.

Formy realizacji poszczególnych zadań.	Odpowiedzialni
<ul style="list-style-type: none"> • Uczestnictwo w realizacji szkolnych i pozaszkolnych programów i inicjatyw profilaktycznych – w zależności od oferty. • Udział uczniów w przedsięwzięciach związanych z tematyką antyalkoholową, antynikotynową, antynarkotykową, organizowanych w szkole, działalność Szkolnego Koła PCK – konkursy wiedzy i twórczości dziecięcej, pogadanki, projekcje filmów, gazetki 	<p>Pedagog, wychowawcy</p> <p>Pedagog, wychowawcy, opiekun Szkolnego Koła PCK</p>

<p>tematyczne, wystawy, happeningi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie zajęć edukacyjnych na temat szkodliwości używania papierosów, alkoholu, środków odurzających (narkotyków, dopalaczy). • Organizowanie spotkań uczniów ze specjalistami z dziedziny profilaktyki – socjoterapeutami, przedstawicielami służby zdrowia. • Realizacja warsztatów z uczniami, dotyczących umiejętności odmawiania, podejmowania decyzji, asertywności. • Organizowanie w szkole profilaktycznych przedstawień teatralnych z udziałem uczniów i agencji profilaktycznych, organizowanie uczestnictwa uczniów w przedstawieniach realizowanych poza szkołą. • Przeprowadzanie wśród uczniów diagnozy ich kontaktu z papierosami, alkoholem, narkotykami i innymi substancjami o działaniu psychoaktywnym (dopalacze). • Organizowanie działań wychowawczych ukierunkowanych na pozytywną działalność uczniów, będącą alternatywą dla zachowań ryzykownych – sport, koła zainteresowań, imprezy szkolne, wycieczki, festyny, itp. • Udzielanie indywidualnych porad w sytuacji, gdy uczeń miał kontakty z papierosami, alkoholem, kierowanie do instytucji pomocowych, otaczanie tych uczniów szczególną opieką. • Organizowanie wywiadówek profilaktycznych, spotkań edukacyjnych dla rodziców, dotyczących profilaktyki uzależnień (palenia tytoniu, picia alkoholu, odurzania się narkotykami i innymi substancjami o działaniu psychoaktywnym). • Udostępnienie nauczycielom, uczniom i rodzicom listy teled adresowej instytucji pomocy, wsparcia i poradnictwa w zakresie profilaktyki uzależnień i innych zachowań 	<p>Nauczyciele przyrody i nauczania zintegrowanego</p> <p>Pedagog, pielęgniarka</p> <p>Pedagog, wychowawcy, specjaliści</p> <p>Pedagog, opiekun kółka teatralnego</p> <p>Pedagog, wychowawcy</p> <p>Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, pedagog</p> <p>Pedagog</p> <p>Pedagog, socjoterapeuci, wychowawcy</p> <p>Pedagog</p> <p>Nauczyciele, pedagog, dyrekcja</p>
---	---

<p>ryzykownych oraz stron www z informacjami na ten temat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udział nauczycieli w formach doskonalenia podnoszących ich kompetencje w zakresie prowadzenia profilaktyki – kursy, warsztaty, szkoleniowe rady pedagogiczne. • Umieszczenie elementów profilaktyki zachowań w planach pracy wychowawców i planach wynikowych. • Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rodziny oraz wspomagającymi działalność szkoły (MOPS, MPP-P, TPD, TZN). 	<p>Wychowawcy</p> <p>Dyrekcja, pedagog</p>
---	--

PROFILAKTYKA DRUGORZĘDOWA

Formy realizacji poszczególnych zadań.	Odpowiedzialni
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z Miejską Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną 	Pedagog, wychowawcy
<ul style="list-style-type: none"> • Ścisła współpraca z rodzicami ucznia o wyższym ryzyku dysfunkcyjności. 	Wychowawcy, pedagog
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. 	Pedagog
<ul style="list-style-type: none"> • Kontakty z Miejską Komendą Policji. 	Pedagog, wychowawcy
<ul style="list-style-type: none"> • Udział uczniów zagrożonych w zajęciach socjoterapeutycznych (w miarę możliwości) 	Pedagog, socjoterapeuta

VIII. EWALUACJA

Ewaluacja programu profilaktyki będzie polegała na ocenie następujących elementów:

- zastosowane strategie oddziaływań wychowawczych oraz sposób wykonywania zadań,
- wyniki bezpośrednie, to jest zmiany w sferze osobowości i zachowań uczniów.

Badania zostaną oparte na:

- analizie dokumentów, opinii, wskaźników ilościowych,

- obserwacji
- badaniach ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów, nauczycieli i rodziców,
- wywiadach.